

**George Volceanov, *Dicționar de argou maghiar-român,*
București, Editura Niculescu, 2011, 288 p.**

Laurențiu BĂLĂ

Universitatea din Craiova,

Departamentul de Limbi Moderne Aplicate

Ibala@central.ucv.ro

CEST VOLUM al lui George Volceanov reprezintă a patra sa contribuție, în ordine strict cronologică, în domeniul lexicografiei argotice românești, după

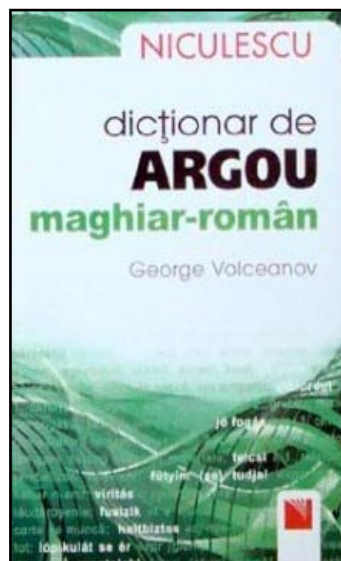
Dicționar de argou al limbii engleze (împreună cu Ana-Dolores Doca), București, Editura Nemira, 1995, *Dicționar de argou și expresii familiare ale limbii române* (coautor Anca-Ileana Volceanov), București, Editura Livpress, 1998 și *Dicționar de argou al limbii române*, București, Editura Niculescu, 2006.

În același timp, este vorba de prima lucrare bilingvă dedicată unei limbi de mai mică circulație, maghiara, căci pentru engleză există deja trei astfel de dicționare, la fel pentru franceză, două pentru spaniolă și câte unul pentru italiană și germană.

Apariția acestui volum îi consolidează, dacă mai era nevoie, universitarului, traducătorului și anglistului George Volceanov poziția de cel mai important lexicograf român preocupat atât de argoul românesc, cât și de cel anglo-american și, iată, cu lucrarea despre care vom vorbi în continuare, și de cel maghiar!

Volumul se deschide cu o prefață în limba maghiară semnată de Farkas Jenő, urmată imediat de traducerea ei în limba română, poate tocmai în spiritul „bilingvismului” de care George Volceanov vorbește în dedicația către părinții săi, ce figurează pe prima pagină.

Autorul prefeței vorbește despre argou ca fenomen lingvistic mai ales în rândul tinerilor, remarcând „ingeniozitatea verbală” a acestora în construcțiile pe care le utilizează, în contrast cu „limba de lemn” și „buna creștere”, adesea „îmbrăcată în caftanul corectitudinii politice”. Apoi, comparând câteva construcții argotice din cele două limbi, autorul observă cu justete că „popu-

lația română, mai numeroasă, folosește un vocabular argotic mai vast” și că „în limba română există mai multe locuțiuni și expresii decât în maghiară” (la fel stau lucrurile, de exemplu, dacă am extinde această comparație între argoul românesc și cel francez, sau cel anglo-american, acestea din urmă fiind mult mai bogate).

În sfârșit, Farkas Jenő își încheie prefața dând câteva exemple ale utilității consultării unui astfel de dicționar în realizarea unor traduceri literare, fapt care ar duce la evitarea unor „erori de interpretare”.

George Volceanov, la rândul său, semnează un fel de cuvânt înainte intitulat „În loc de prefață” și subintitulat „Lexicografia argotică românească și cea maghiară la 2011”, în care realizează un scurt istoric al acestui domeniu în cele două limbi, remarcând paralelismul situației din cele două țări, înainte și după 1989. Practic, asistăm la o explozie lexicografică în Ungaria, unde au apărut șapte dicționare de argou al limbii maghiare, două numai în 2008, după spusele lui Volceanov. Și, am adăuga noi, la fel stau lucrurile și în România, unde în numai 16-17 ani, mai exact între 1993 și 2009, au apărut opt dicționare de argou al limbii române (inclusiv ediții revizuite și adăugite), două dintre acestea aparținând, în calitate de coautor sau de autor unic, lui George Volceanov.

În continuare, autorul constată o interesantă asemănare între cele două argouri, datorată, după părerea sa, prezenței „țigănismlor” în cele două limbi (de altfel, trebuie spus că elemente de origine țigănească se regăsesc în aproape toate argourile europene). El își bazează afirmația pe o listă ce cuprinde nu mai puțin de 23 de astfel de termeni (*benga* ‘benga’; ‘drac’, ‘diavol’; *csór/csórel* ‘a ciordi, a da cu cioarda; a fura’ etc.) care demonstrează, așa cum întemeiat observă autorul, „ce mică-i lumea” argoului. De asemenea, la exemplele de țigănisme prezente în cele două argouri, Volceanov adaugă și exemple de termeni din idiș (*Kóser* ‘cușer’, adică ‘excelent’), din germană (*frájer/frejer*, *kibic*, *maher*, ale căror echivalente argotice românești sunt binecunoscutele ‘fraier’, ‘chibiț’, ‘mahăr’), dar și câțiva din limba franceză (*blabla* sau *lamur* – o transliterare ironică, după cum ne spune George Volceanov, a cuvântului *l’amour*). Din limba italiană argoul maghiar a împrumutat termeni precum *kapiskál*, derivat din *capisci* și însemnând *a-i pica fisa*, adică „a pricepe, a-și da seama de ceva”. Cei mai mulți termeni argotici maghiari din ultimii ani sunt de origine engleză, ei fiind mai mult sau mai puțin ușor de recunoscut din cauza faptului că „majoritatea împrumuturilor din engleză sunt transliterate (spre deosebire de română, care, mai nou, în ciuda caracterului său de limbă fonetică, păstrează, în majoritatea cazurilor, grafia originalului)”. Astfel, întâlnim termeni precum *díler* (engl. și rom. *dealer* „traficant de droguri care-și vinde marfa prin intermediul micilor vânzători stradali”), *dzsoint* (engl. și rom. *joint* „țigară de marijuana confecționată

artizanal”), *kúl* (engl. și rom. *cool* „grozav, formidabil”), *mani* (engl. *money*, rom. *moni* și *mănei* „bani”) etc.

George Volceanov menționează apoi, în această paralelă între cele două argouri, „*procedeul utilizării unor cuvinte comune cu sensuri noi, argotice*”, această metaforizare având ca rezultat *pletora semantică* despre care vorbea Iorgu Iordan. Iată unul din exemplele oferite de Volceanov: *pipa* ‘pipă’, înseamnă „un picior subțire”, „vinclul” porții de fotbal, „*furia*” sau „*enervarea*” cuiva, și, un sens dobândit recent, printre toxicomani, „*țigară de marijuana*”.

Toate aceste coincidențe frapante, în opinia lui Volceanov, nu fac decât să demonstreze o anumită modalitate comună de a decupa realitatea la nivelul lumii interlope, fie că este vorba de metafore erotice (magh. *numera* și rom. *număr* înseamnă, ambele, „act sexual”) sau de una din îndeletnicirile preferate ale pegrei, furtul (*jó reggeles* înseamnă în argoul românesc *hoț de bună dimineța*, adică „spărgător ce operează în zorii zilei, pătrunzând în locuințe pe fereastra deschisă de la parterul unei clădiri”), iar exemplele pot continua.

Ultima remarcă a lui Volceanov, foarte interesantă și cu atât mai demnă de crezare cu cât vine din partea unui specialist bilingv, este legată de „*capitolul obscenități*”. Aflăm astfel că maghiara este, din acest punct de vedere „*una dintre cele mai expresive și dezinhibate limbi din lume*” și că doar româna o poate concura. Și, am adăuga noi, dacă ar fi vorba și de înjurăturile cu tentă religioasă, atunci româna nu ar avea egal, cel puțin printre limbile europene!

În sfârșit, autorul ne oferă și câteva indicații de consultare a dicționarului, fără îndoială utile celor mai puțin familiarizați nu numai cu argoul maghiar, dar și cu argoul românesc! După părerea noastră, singura observație care se impune în acest sens (și nu este vorba numai despre acest dicționar, ci și de cel francez-român al lui Ioan Matei, recenzat tot în acest prim număr al revistei *Argotica*), este că poate ar fi fost mai comod, pentru această categorie de cititori, ca imediat după cuvântul titlu reprezentând un termen argotic maghiar să urmeze echivalentul/traducerea sa literară în limba română și abia apoi seria de sinonime argotice românești, și nu invers. Astfel, pericolul – pe care și George Volceanov însuși l-a intuit –, ca un cititor un pic mai neavizat să nu se descurce, de exemplu, cu sensurile termenului *pillangó*, echivalat prin „libarcă, libelulă, pasăre de noapte, prostituată”, nu ar mai fi existat! Căci, așa cum se simte și autorul obligat să precizeze în cuvântul său înainte, „*Asta nu înseamnă că el [este vorba de termenul pillangó] are sensul și de „gândac de noapte”, și insecta popular denumită „calul-dracului”, și fluture, și pasăre*”, ci abia ultimul cuvânt din această serie îi atribuie sensul literar, cel de... „prostituată”!

Trebuie să mai remarcăm eforturile, cu siguranță benefice pentru cititorul interesat, fie el specialist sau novice, pe care autorul le-a făcut pentru diferențierea stilistică și a registrelor cărora aparțin cei mai mulți termeni argotici ce figurează în dicționar, eforturi cu atât mai demne de apreciat cu cât linia de demarcație care separă aceste registre este, adesea, extrem de subțire.

Prin această lucrare Editura Niculescu își îmbogățește seria de dicționare de argou (a mai publicat încă unul bilingv, francez-român, al lui Ioan Ma-tei, apărut de asemenea în 2011, și un altul, aparținând tot lui George Volceanov, de argou al limbii române, apărut în 2006. Această politică lexicografică asiduă o plasează, alături de alte două edituri românești de prestigiu, Nemira și Teora, printre editurile cu preocupări constante în domeniul argoului, spre satisfacția tuturor celor interesați de acest fenomen lingvistic.

În prefața volumului, Farkas Jenő afirma, pe bună dreptate, că *„Întocmirea unui dicționar de argou bilingv înseamnă să strunești cuvintele și să le ordonezi unul lângă altul astfel încât să oglindească instinctul creativității lingvistice a două popoare, transformările continue ale limbilor.”* Credem că prin publicarea acestei lucrări lexicografice de pionierat, o dată în plus, George Volceanov, *„lexicograf între traducătorii literari și traducător literar între lexicografi”*, a reușit cu brio acest lucru. Sperăm să o facă și în continuare, contribuind astfel la dezvoltarea lexicografiei argotice românești (domeniu cvasiinexistent înainte de 1989), în care numele său este deja un reper incontestabil, atât prin prolificitatea, cât și prin polivalența demersurilor sale lexicografice.

